

FELLESKJØPET ROGALAND AGDER SA
Postboks 208 Sentrum
4001 STAVANGER

Kontakt saksbehandler

Linn Berge Vormedal, 51568740

Vedtak om endret tillatelse - Felleskjøpet Rogaland Agder, Stavanger - IED BAT Næringsmiddelindustri

Statsforvalteren i Rogaland fatter vedtak om endring av tillatelsen til Felleskjøpet Rogaland Agder SA i Stavanger kommune for å oppfylle kravene i BREF dokumentet for næringsmidler. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt. Statsforvalteren vedtar gebyr på kr 137 000 for behandling av saken.

Bakgrunn

Vi viser til vårt varsel om pålegg til Felleskjøpet Rogaland Agder SA (heretter kalt Felleskjøpet Rogaland) om vurdering av BAT-konklusjoner for næringsmiddelindustrien i brev av 10. juni 2020 og deres tilbakemelding i brev av 25. august 2020. Statsforvalteren vurderte at deres virksomhet er omfattet av BAT-konklusjonene for næringsmiddelindustri og at virksheten faller inn under forurensingsforskriften kap. 36, vedlegg I punkt 6.4.b.ii. Statsforvalteren varslet i brev av 5. mars 2025 om at vilkårene i bedriftens utslippstillatelse måtte endres som følge av de vedtatte BAT-konklusjonene. Felleskjøpet har i 2020 gått gjennom BREF-dokumentet for Food, Drink and Milk Industries og i forbindelse med dette også gjennomgått BAT-konklusjoner.

Vedtak

Statsforvalteren endrer Felleskjøpet Rogaland sin tillatelse til produksjon av fôr ved Sandvikveien 21, 4016 Stavanger. Det stilles strengere krav til utslipp til luft. Vedtaket er gjort med hjemmel i forurensningsloven § 18, 3. ledd. Den oppdaterte tillatelsen med krav og vilkår ligger vedlagt. Endringer i grenseverdier i samsvar med BAT-AEL.

Statsforvalteren har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis, og ved fastsetting av vilkårene, lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Tillatelsen gjelder fra dags dato.

Det understrekes at all forurensning fra bedriften isolert sett er uønsket. Selv om utslipp holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere utslippene så langt dette er mulig

uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføringen av tiltak som tillatelsen krever:

Tiltak	Frist	Vilkår
Utarbeide tilstandsrapport om mulig forurensning av grunn og grunnvann	2. februar 2026	15.1
Utrekning av utslipp til luft	1. oktober 2026	15.2
Egenrapportering (årlig per 1. mars)	1. mars 2026	10.2

Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til forurensende virksomhet skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad den omsøkte virksomheten er akseptabel sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalteren sin myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om blant annet kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2021 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

EUs industriutslippsdirektiv (IED)

Formålet med industriutslippsdirektivet er å redusere forurensning fra industrien og kontrollere utslippene fra store anlegg. Et av virkemidlene for å redusere forurensning er kravet om at industribedrifter skal bruke beste tilgjengelige teknikker (BAT – Best Available Techniques) i sine produksjonsprosesser. En viktig funksjon ved direktivet, i tillegg til å redusere forurensning, er å gi et grunnlag for like konkurransevilkår for europeisk industri.

Industriutslippsdirektivet er implementert i norsk rett gjennom forurensningsforskriften kapittel 36. Virksomheter som er omfattet skal reguleres med utgangspunkt i hva som anses for å være de beste tilgjengelige teknikker (BAT). Det er utarbeidet referansedokument (BREF) som beskriver disse teknikkene og tilhørende BAT-konklusjoner, derav noen med tilhørende forpliktende utslippsgrensenivåer (BAT Associated Emission Levels, BAT-AEL).

BREF-dokument med BAT-konklusjoner for næringsmiddelindustri (Food, Drink and Milk-Industries) ble vedtatt og publisert av EU 4. desember 2019.

Nasjonalt prioriterte stoffer

Statsforvalteren har et mål om å kontinuerlig redusere utslipp av nasjonalt prioriterte stoffer slik at utslipp av slike stoffer er stanset. Oppdatert oversikt over aktuelle stoffer finnes på Miljødirektoratets nettsider: [Den norske prioritetslista for kjemikalier - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no)

Statsforvalterens behandling av søknaden

Hjemmelsgrunnlag

Forurensningsmyndighetene har en plikt til å sørge for at virksomheter som er omfattet av IED reguleres med utgangspunkt i det som regnes som BAT for den aktuelle bransjen, med tilhørende forpliktende utslippsgrensenivåer (BAT-AEL). Kravet framgår av IED art. 15 nr. 3 og forurensningsforskriften § 36-15 første ledd. Fristen for dette er senest fire år etter at BAT konklusjonene er publisert, jf. forurensningsforskriften § 36-19. Hjemmelen for slik regulering er lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 11, jf. § 16.

Der BAT-AEL er oppgitt som et intervall, har Statsforvalteren generelt fått føringer om å ta utgangspunkt i laveste/strengeste nivå når vi setter nye grenseverdier i tillatelser. Det samme fremgår av oppdatert IED. Dersom en virksomhet ikke oppnår mer enn høyeste nivå (minst strengt), kan vi gi et oppfølgingskrav i tillatelsen om å redegjøre for hvilke tiltak og kostnader som skal til for å oppnå laveste nivå. Laveste nivå er aktuelt å utrede og/eller fastsette dersom det vil gi en betydelig positiv miljøeffekt.

Videre gjelder det at når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkår, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket ellers vil medføre, jf. forurensningsloven § 11. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved avgjørelsen. Forurensningsmyndigheten skal også vurdere om kravene i vannforskriften er til hinder for at det kan gis tillatelse.

Statsforvalterens vurdering

BAT-konklusjonenes krav til ledelse og drift mv. ivaretas gjennom tillatelsens vilkår om internkontroll, miljørisikoanalyse, utforming og drift av anlegget, forebyggende vedlikehold, utslippsreducerende tiltak og energiledelse. Dette omtales ikke nærmere her. Det nye kapittel 36A i forurensningsforskriften omfatter krav og vilkår av generell karakter som tidligere var i den enkelte bedrifts tillatelse etter forurensningsloven. Flere av de generelle kravene som omhandler eksempelvis vedlikehold, kjemikalier, energi, avfall og kvalitetssikring av målinger er derfor tatt ut av tillatelsen og erstattet med en henvisning til kapittel 36A i forurensningsforskriften.

Utslipp til luft

For kanaliserte utslipp til luft fra produksjonsprosessen gjelder BAT-konklusjon nr. 17 om bruk av posefilter og sykloner som best tilgjengelig teknikk. De tilhørende forpliktende BAT-AEL for utslipp til luft fra møller/kverner som maler korn og andre innsatsfaktorer, er $< 2-5 \text{ mg/Nm}^3$ for nye anlegg og $< 2-10 \text{ mg/Nm}^3$ for eksisterende anlegg. BAT-AEL for utslipp til luft fra kjøling av pellets er $< 2-20 \text{ mg/Nm}^3$. Det er regnet som best tilgjengelig teknologi å gjennomføre utslippsmålinger av de aktuelle utslippene fra denne type produksjon minst én gang i året, jf. BAT-konklusjon nr. 5. Felleskjøpet Rogaland opplyser at det gjøres online måling av støv i utslippspiper (kjøling av pellets) og at det går en alarm dersom grenseverdien overstiger 20 mg/Nm^3 . Felleskjøpet Rogaland har ikke gjennomført målinger på støv som går ut via filter etter kverning/maling. Det er ikke oppgitt hvilke grenseverdier

som er oppnåelige for virksomheten med dagens teknologi. Statsforvalteren har fått føringer fra Miljødirektoratet og IED om å ta utgangspunkt i laveste/strengeste nivå i et intervall når vi setter nye grenseverdier i tillatelser. På bakgrunn av dette fastsettes ny grenseverdi for utslipp av støv til 2 mg/Nm³ for luft fra prosessene kjøling og kverning/maling, jf. tabell 1.

Tabell 1. Grenseverdier for utslipp av støv fra produksjonen

Utslippskilde	Komponent	Utslippsgrenser Korttidsgrenser	Gjelder fra
Luft fra kjøling av pellets	støv	2 mg/Nm ³	24.10.2025
Luft fra møller/ kverner som maler korn/andre innsatsfaktorer	støv	2 mg/Nm ³	24.10.2025

Vi har ellers satt inn vilkår i tillatelsen om at diffuse utslipp til luft fra produksjonsprosesser og fra utearealer, f.eks. lagerområder og lossing/lasting, som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal begrenses mest mulig.

Utslipp fra forbrenningsanlegg (vilkår 1)

Bedriften har også utslipp til luft fra forbrenningsanlegg. Disse er regulert direkte gjennom forurensningsforskriften kap. 27 Utslipp til luft fra mellomstore forbrenningsanlegg. Vi har derfor ikke tatt inn vilkår i tillatelsen for bedriftens forbrenningsanlegg, men viser til dette kapittelet i forurensningsforskriften, som blant annet inneholder grenseverdier for utslipp og krav om målinger for fyringsanlegg med nominell tilført termisk effekt fra 1 til og med 50 MW.

Utslipp til vann (vilkår 3)

Felleskjøpet har ikke direkte utslipp av vann fra produksjonen (prosessvann), og omfattes derfor ikke av noen BAT-konklusjoner for utslipp til vann. Kravet til utslipp av oljeholdig avløpsvann i industritillatelser er at vannet renses tilfredsstillende gjennom en oljeutskiller eller tilsvarende renseenhet. Kommunen er myndighet for sanitærvløpsvann.

Lukt (vilkår 4.2)

Det er satt vilkår for lukt i tillatelsen fra 2014. Vilkår 4.2 om lukt er oppdatert i henhold til ny mal og inneholder krav om risikovurdering, forebyggende tiltak og driftsplan, lukthåndteringsplan, kommunikasjonsplan og klageregistrering i tråd med Miljødirektoratets veileder *TA 3019/2013 Regulering av luktutslipp i tillatelser etter forurensningsloven*.

Støy (vilkår 7)

Vilkårene for støy i tillatelsen er identisk som gammel tillatelse. Disse er ikke endret.

Håndtering av avfall (vilkår 9)

Avfall som oppstår i virksomheten, skal håndteres etter gjeldende regelverk. Farlig avfall skal deklarerer elektronisk via avfallsdeklarering.no. Tanker for oljeprodukt på over 10 m³ og tanker for lagring av farlig avfall og farlige kjemikalier på over 2 m³ er omfattet av forurensningsforskriften kapittel 18 om tanklagring av farlige kjemikalier og farlig avfall.

Energi (vilkår 8)

Energiforbruk er et viktig miljøaspekt ved produksjon av fôrblandinger. Virksomheten har redegjort for at bedriften arbeider med energiledelse. Tillatelsen fra 2014 har vilkår om energistyring, og vi setter også i den nye tillatelsen vilkår om energiledelse og rapportering av spesifikt energiforbruk.

Tilstandsrapport om mulig forurensning av grunn og grunnvann (vilkår 15.1)

Krav til utarbeidelse av tilstandsrapport om mulig forurensning av grunn og grunnvann følger av IED, og er tatt inn i norsk rett i forurensningsforskriften § 36-21. Kravet blir inkludert i tillatelser ved endringer og revisjoner. Kravet fremkommer i tillatelsen i vilkår 15.1. For å overholde dette kravet skal bedriften i første omgang vurdere behovet for å dokumentere forurensningstilstand i grunn og grunnvann i henhold til trinn 1-3 i Miljødirektoratets veileder M-630/2016 «Tilstandsrapport for industriområder». Dersom Statsforvalteren med utgangspunkt i denne vurderingen finner at tilstanden i grunn og grunnvann må dokumenteres, vil bedriften bli pålagt å utarbeide en full tilstandsrapport i henhold til trinn 4-7 i Miljødirektoratets veileder M-630/2016. Fristen settes til 02.februar 2026.

Utredning av utslipp til luft (vilkår 15.2)

I forbindelse med de nye utslippsverdiene for støv som gjelder fra dagens dato, setter vi krav om at bedriften skal utrede tiltak og kostnader som skal til for å oppfylle de nye grenseverdiene. Utredningen skal sendes til Statsforvalteren innen 01. oktober 2026. På bakgrunn av resultatet fra utredningen vil vi vurdere å justere grenseverdiene innenfor intervallet for BAT-AEL.

Vurdering av prinsippene i naturmangfoldloven og forholdet til vannforskriften

Vurdering etter naturmangfoldloven

Ifølge naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Den nye tillatelsen er en skjerping av kravet for utslipp til luft. Det vil være en forbedring av dagens situasjon. Det er ikke kjent at det er arter av stor, eller svært stor, forvaltningsinteresse, med viktige funksjonsområder i dette området, som vil få vesentlige ulemper ved de planlagte utslippene. Rensetiltaket er forventet å være utelukkende til gode for naturmiljøet.

Vurdering etter vannforskriften

Bedriften skal ikke ha direkte utslipp av prosessvann og sanitæravløpsvann skal føres til kommunalt nett. Utslipp fra anlegget anses derfor å ikke virke inn på miljømål for vannforekomsten.

Vedtak om gebyr

Vi varslet gebyrsats 4 i brev av 6. oktober 2025 ut ifra forventet ressursbruk på tre uker som tilsvarer et gebyr på **kr. 137 000**.

Gebyrets størrelse blir fastsatt av forurensningsmyndigheten i samsvar med forurensningsforskriftens § 39-4. Gebyrene skal samlet sett ikke overstige forurensningsmyndighetens kostnader ved saksbehandlingen eller kontrollen. Ved fastsettelse av gebyrsats skal forventet ressursbruk knyttet til saksbehandlingen eller kontrolltiltaket legges til grunn.

Arbeidet med kontrollen vurdert til å tilsvare gebyrsats 4, jf. forurensningsforskriften § 39-4 som tilsvarer en total ressursbruk på tre uker. Virksomheten skal derfor betale et gebyr på **kr. 137 000**. Vi har ikke fått merknader til den varslede gebyrsatsen, som med dette blir vedtatt.

Faktura med innbetalingsblankett vil bli ettersendt av Miljødirektoratet dersom virksomheten ikke har registrert seg med elektronisk faktura (EHF). Gebyret skal betales senest 30 dager etter fakturadato.

Klageadgang

Vedtaket, herunder vedtaket om gebyr, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes.

Med hilsen

Kirsten Redmond Kristiansen (e.f.)
fagleder forurensing

Linn Berge Vormedal
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Felleskjøpet Rogaland Agder